

Afskrift 827/69

Fick den af Kongl. Majt den 9 December
1898 Nådigt Jämvärda, Arkivplanen.

Stockholm den 16 Januari 1899

Narsberg AB 1*0081

A. O. Godberg

skande och Kostnadsförslag

för sänkning af

Morsjön

samt afskifning af närbelägen, frostförande mark

inom Widbo och Husby socknar

af Seminghundra och Erlinghundra härader

samt Stockholms län;

afgifne, jemte tillhörande ritningar m. m.,

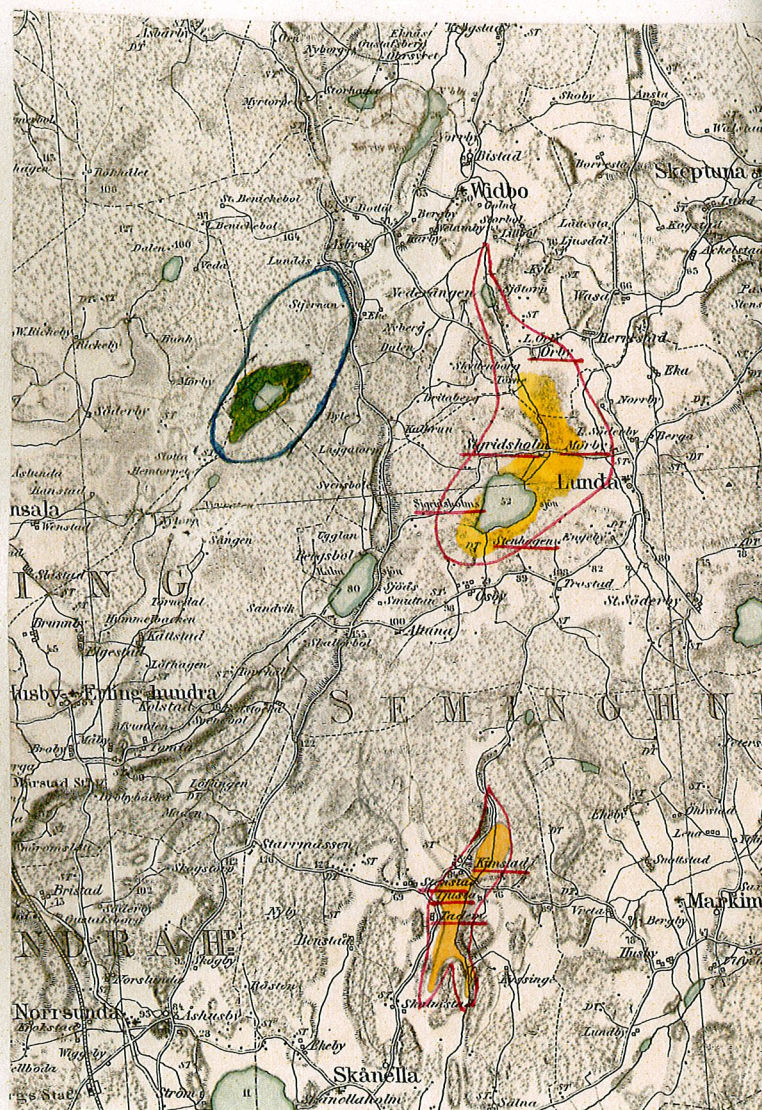
år 1898 af

Ludvig Rosén,

statens landbruksingeniör.

Lösen upptagen i Räkning.

Översigtokarta.

Skala 1:100000.

Sedan undertecknad, landtbruksingenjör, år 1897 förrättat syn, i enlighet med lagen om dikning m.m. den 20 juni 1879, för sänkning af Korsjön samt afdikning af närbelägen, vattendränkt och frostförändrade mark, tillhörande Lörkinghundra och Lemninghundra härads allmänningar samt hemmanen Asby i Widbo socken samt Brista och Brumby (för lägenheten Slättan) i Husby socken af Stockholms län, och sedan nämde synförrättning, som blifvit verkställd på grund af Konungens Befallningshafvandes förordnande och ej öfverklagats, runnit laga kraft och tillstånd från det allmännas sida till företagets utförande erhållits, har jag af arbetsstyrelsen för detta företag blifvit, på grund af en vid synförrättningen träffad förening - anmodad att upprätta sådana ritningar och handlingar, som erfordras för sökande af anslag utan återbetalnings skyldighet

till företagets befrämjande, af
jag alltså - med öfverlemnade
af vederbörlige plan- och försät-
ningar, bestyrkt afskrift af
rättningshandlingarne, vederbörande
kommunals tämmors och menings-
yttranden om företagets betydelse
för orten, länsstyrelsens resolution
med tillstånd från det allmänna
nas sida till vattenafledningens
utförande samt vederbörligt be-
att förordningen ej blifvit öfver-
klagad, - nu meddela följande
betänkande.

I enlighet med gällande instruktion får
jag alltså meddela:

Områdets
naturliga
beskaffenhet.

att det ifrågavarande afdikningsområde
förekommer inom en något kuperad och
delvis skogbärande terräng samt ligger
i omedelbart samband med hemman
Brista och Brumby tillhörig åker och od-
lingsmark, nordost därom, samt på något
högre nivå än dessa odlade eller odlings-
bara fält, hvilka hafva en areal af omkr.
125 hektar, och ej långt ifrån odlad mark
hörande till Asby, Nederång, Eke och Svane-
bol i Widbo socken, och egande en areal

af omkr. 370 hektar samt till Löderby, Richeby, Möörby m. fl. hemman inom Odensala socken och uppgående till en areal af minst 400 hektar;

att det ifrågavarande afdikningsområdet nästan uteslutande utgöres af vidsträckt mossar af så dålig beskaffenhet, att de ej kunna med fördel odlas till åker, hvadan deras torrläggning hufvudsakligen ärsyftar att minska den svåra frostlämdigheten, som från dessa ranka mossar leder sitt ursprung, samt bereda möjlighet att å en del af mossarna framkalla skogsväxt;

att markens vattendränkta tillstånd orsakas allena af de naturliga hinder, som förekomma mot vattnets afinnande, men att sedan dessa hinder genom gräfnings och sprängning blifvit undanröjda, marken kan från ett fullt hufvudsställande sättes afdikkas;

att, enligt hvad de vid laga seyen uppräta de handlingarne omtala, det vattenskadade området består af allena 1.00 hektar åker och 0.80 hektar odlingsmark emot 54.04 hektar till odling ofjenlig mossmark;

att såsom redan vid ansökan om tillstånd från det allmännas sida samt vid

den laga synförrättningen blifvit vissa
inga sådana förhållanden förekomma
beträffande företags inverkan på ~~med~~
liggande jord eller vattenmark, fiskeri,
gar o.d., att laga hinder kunnat möta
tagets verkställande;

Hydrogra-
fiska förhål-
landen m.m.

att den mest låglända marken inom
i fråga varande afdikningsområdet ligger
under eller i jämnhöjd med lågvattennyt
och den mest höglända ej mer än 4
fot eller 1.2 meter öfver nämde vattenstånd
under det att vattenvariationen (d. v. s. skill-
naden emellan de årliga hög- och låg-
vattennytorna) i allmänhet uppgår till min-
0.6 meter, så att marken icke allmännast i
helhet lider af bottensyra, utan äfven till
största delen är uträtt för årliga öfver-
svämningar, hvarjente mässarne året om
äro mycket vattendränkta;

Torrlägg-
nings-
djup.

att det i laga ordning antagna afdike-
ningsförelaget afses markens torrlägg-
ning till minst 1.2 meters djup;

Kanaldim-
ensioner
m.m.

att de för ofvannämnde afdikning behöf-
lige kanaldimensionerna blifvit beträff-
fande hufvudafloppet till B. (afloppet från
sjön) beräknade på grund af de tillför-
litliga formler, som för sådana ändamål

blifvit uppställda af Ganquillet och Kutter
samt Darzy och Brazin, hvarvid, på grund af
erfarenhetsregler, antagits, att vattenmängden
vid flöden inom vattensamlingsområdet
af sådan storlek och med sådana ter-
rängförhållanden m. m. som det i fråga
varande, uppgår till 0.8 liter i sekun-
den för hektar; och som Horskjös
nederbörds- eller vattensamlingsområde har
en areal (enligt af generalstabens karta
öfver trakten skedd uträkning) af omkr.
375 hektar, blifver den vid flöden här-
städes framgående vattenmängden
omkr. 0.3 kubmeter i sekunden;
att, då vattendjupet i det blifvande
hufvudafloppet vid flöden kan utan
skada uppgå till 0.7 meter, (hvarvid vat-
tenvariationen blifver omkr. 0.6 met; liksom
förut) samt då sidolutningarna här uppgår
till 1:1.25, så har - med hänsyn till
kanalbottens lutning - på grund af ofvan
nämnda förhållanden den behöfliga botten-
bredden beräknats till 0.5 meter;
att bottenbredden för samtliga öfriga
diken blifvit bestämd aueuant genom
praktiskt bedömande, emär vattenmäng-
den i dem blifver så obetydlig, att

teoretisk beräkning ej kunnat eller behöft
verkställas;

att aflöppskanaler och diken bredd
i dagöppningen blifver vid sidolutning
af 1:1 lika med dubbla djupet och tillagd
bottenbredd, och vid de af 1:1.25 lika med ^{inv-}
2.5 gånger djupet tillsammans med ~~botten-~~
bredden;

att afdikningsplanens detaljer i öfrigt fram-
ställas genom de upprättade ritningarna
samt i kostnadsförslaget, hvilket senare
innesfatta utgifterna icke ännu för
grävning, sprängning o. d., utan äfven för
det ur kanaler och diken upptagna
materialets undanförande minst 1.2 meter
från blifvande dikekanter och för dess
uppläggande med en sidolutning, o' den
mot diket vända sidan af minst 1:1.5,
så att densamma ej må nedras, samt
för upptagande af nödigt antal öfvr-
ningar igenom jordsträngarna, så att
vattenansamlingar bakom dem ej må upp-
stå, äfvensom för öfriga åtgärder, som
kunna blifva behöfliga till förkommande
af ras och till underlättande af kanaler-
och diken framtida underhåll; va-
rande de föreslagna bottenlutningarna

behöfva

med

ing

tillagd

med

ollen

fram

arne

are

lön

för

sa

ter

ss

en

5,

ut

af

de

och den blifvande strömnings hastigheten af vattnet i den allstädes så långsträckt, att grunden / jordarten / på hvarje ställe har tillräcklig motståndskraft mot utskärning;
äro de för aflopps-dikena litt. A. och B. i längdskalan 1:4000 och höjdskalan 1:100 uppräpnade längdprofilerna, hvilka i detalj redovisa för längdmätningens, jordbörningens och afvägningens resultat, vatten betecknas genom blå, mossjord genom grön, lera genom grå, sand och grus genom gul färg samt stembunden mark genom röda fläckar på grå eller gul botten, hvarjämte markens yta utmärkes genom den öfversta linien, vattenytan genom den fina linien närmast ^{öfver} den blå färgen och gamla eller nuvarande dikesbotten genom den något gröfre linien närmast under markytan, blifvande eller föreslagna kanal- eller dikesbotten genom en grof linie, under hvilken en mörk skuggning blifvit anbringad, samt afvägningarnes gemensamma jämförelseplan eller horisontallinie genom den nedersta linien, under hvilken afvägningspunkternas nummer eller littera finnas utsatta, medan

gräfningsdjupen för hvarje afvägd punkt
finnas i längdprofilerna öfver föreslagna
kanal- eller dikebotten utsatte ~~genom~~
siffror, uttryckande hela och hundra-del
meter;

att de nämnda aflappskanalernas eller dike-
nas nuvarande samt blifvande ~~form och~~
bredd angifvas genom nödigt antal trär-
profiler eller sektionsritningar, upprättade
i skalan 1:100, samt färglagde i öfverens-
stämmelse med längdprofilerna;

att för de öfriga dikena (mindre aflapps-
dikena) deremot ej varit nödigt att upprätta
profil- eller sektionsritningar;

att till efterrättelse för framtida afvägningar
blifvit inbyggne fixpunkter eller fasta mär-
ken i berg eller jordfasta stenar, hvilka fix-
punkter vid längdprofilerna finnas genom
kors utsatte till sin rätta höjd, liksom i
plan kartan till sitt rätta läge;

att i den i skalan 1:4000 upprättade plan-
kartan vatten betecknas genom blå, åker
genom gul samt odlingsmark genom
grön färg samt den till odling ej tjenliga,
men fraktförande marken genom ljusbrun
färg med något mörkare bruna streckar,
hvarjehvils egofigurernas nummer och sjöns

djupa (uttryckt i hela och tiondels meter) blif-
vit utsatt genom mindre och afvägnings-
punkternas nummer genom större svarta
siffror, samt att de diken, som skola få
gemensam bekostnad upptagas, blifvit så
särskilt plan- som profildröjningarna försedda
med littera, hänvisande till kostnadsförslaget;
att så den i skalan 1:100.000 upprättade, här
öfvan intagna öfversigtskartan den vatten-
skadade marken utmärkes genom grönn färg
och gränsen för det i fråga varande vatten-
samlingsområdet genom en blå linie, hvar-
jämte genom röda linier angifvits namn
och det ungefärliga läget af ett par i or-
den förekommande afdikningsområden,
hvilkas egare nyligen kommit i åtnjutan-
de af lön ur statens odlingslänsfond,
nämligen dels för sänkning af Ligrids-
holmsjön och afdikning af närbelägen mark,
tillhörande Ligridsholm, Mörby, Orby m. fl.
hemman i Vidbo socken och dels för afdik-
ning af egor till Bömsta, Tjusta, Tadem m.
fl. hemman inom Skåne socken;
att ingen del af det nu i fråga varande
företaget hittills varit beträffande lön o. d.
föremål för offentlig myndighets pröfning;
att den till odling ofjenliga mossmarken

Officiell

Litter och num-

utgöres af ett 2 à 4 meter i medeltal 3 meter
djupt lager hvit- eller rödmossa, med starr-
eller mindre inblandning af starr- och tross-
rester, beruxna med Gjeng, por, blåbärs-
hyrtorplantor, mindre barrträd m. m.;

Förord.

att då hela trakten vinner batnad af den
minskning i frostlämdigheten, som af fö-
tagets genomförande kan förväntas, detta
företag är väl värdt att understöjas genom
anslag af statsmedel,

Arbets-
plan.

samt att arbetet torde böra utföras och be-
viljade statsmedel få lyftas enligt följande
plan, nämligen:

1^a året upptagas hufvudafloppen Litt.

A. och B. _____ 1845.-

2^a året samtliga sidodikena (aflednings-
diken). _____ 1650.-

hvarjämte för enkla träbroar, jordlösen,
förrätningskostnader m. m. Samt kommer = 505.- 2155.-

Summa Kronor = 4000.-

Stockholm i februari 1898.

Ludvig Rosen

Skickats
H. Orsajon.

Kostnadsförslag.

Dagsverkspris 2.50 kronor.

Dagsverkspris 2.50 kronor.

Litter och nummer	Sidskrifning.	Afloppens blifvande storlek.						Återskr att gräva m. m.	Jordart att gräva m. m.	Pris pr kub.-meter i öre.	Kostnad,			
		Längd.	Bottenbredd.	Medel-		Rymd.	Afgräns för gamla afloppet.				kronor.	öre.	kronor.	öre.
				djup.	area.									
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Afloppet Litt. A. 0-1 " 100 " 1.60 3.04 304 304 Mossjord, seg 40 121 60 1-2 " 100 " 1.80 3.78 378 378 D: 40 151 20 2-3 " 100 " 1.80 3.78 378 378 D: 40 151 20 3-4 " 100 " 1.65 3.22 322 322 D: 40 128 80 4-5 " 100 " 1.50 2.70 270 270 D: 40 108 - 5-6 " 55 " 1.40 2.38 131 131 D: 40 52 40 719 45 För arbetets ledning, stikning af redskap m. m. tilläggas under 10% 70 55 Kronor= 790 - Afloppet Litt. B. a-0 1.125 43 0.5 0.85 1.33 58 58 Dijford 25 14 50 0-1 " 100 " 1.65 4.23 423 423 Dy o mossjord 35 148 05 1-2 " 100 " 1.60 4.00 400 400 D: d: 35 140 - 2-3 " 100 " 1.55 3.88 388 388 D: d: 35 135 80 3-4 " 100 " 1.40 3.15 315 315 D: d: 35 110 25 4-5 " 100 " 1.20 2.40 240 240 D: o. ngt lera 35 84 - 5-6 " 100 " 1.40 3.15 315 45 270 Lera, ngt dijford 30 81 - 6-7 " 75 " 1.40 3.15 236 56 180 D: o. dijford 30 54 - " " 25 " 1.50 3.56 89 19 70 Sten, grus o. mjöl. berg 100 70 - 7-8 " 100 " 1.10 2.06 206 76 130 Dijford o. lera 30 39 - 8-a " 35 " 1.30 2.76 97 27 70 Lera, dy, sten o. grus 60 42 - a-b. " 15 " 1.50 3.56 53 23 30 Sten o. grus 80 24 - Öfverföras 942 60														

84

10
70.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
b.-c.	1:1.25	15	0.5	1.00	1.75	26	16	10	Åkerfördt Sten och grus	80	942 60	8 -	950 60	
För arbetets ledning, skitning af redskap m.m. tilläggas omkr. 10%										~~94 60~~				
										Kronor = 1055 -				
<u>Lidodiket Litt. C.</u>														
a.-t.	1:1	400	0.3	1.50	2.70	1080		1080	Ly och mossjord	35		~~378~~		
För arbetets ledning etc. tilläggas omkr. 10%										37 -				
										Kronor = 415 -				
<u>Lidodiket Litt. D.</u>														
i.-n.	1:1	370	0.3	1.50	2.70	999		999	Ly och mossjord	35		349 65		
För arbetets ledning etc. tilläggas omkr. 10%										35 35				
										Kronor = 385 -				
<u>Lidodiket Litt. E.</u>														
e.-h.	1:1	270	0.3	1.50	2.70	729		729	Ly mossjord	40		291 60		
För arbetets ledning etc. tilläggas omkr. 10%										28 40				
										Kronor = 320 -				
<u>Lidodiket Litt. F.</u>														
a.-d.	1:1	270	0.3	1.50	2.70	729		729	Ly mossjord	40		291 60		
För arbetets ledning etc. tilläggas omkr. 10%										28 40				
										Kronor = 320 -				
<u>Rågängsdiket Litt. G.</u>														
7-8	1:1	300	0.3	1.20	1.80	540		540	Ly mossjord	35		189 -		
För arbetets ledning etc. tilläggas omkr. 10%										21 -				
										Kronor = 210 -				

[illegible]